

התנועה הרפורמית
יהדות מתקדמת בישראל
www.reform.org.il

שער ליהדות המתקדמת

מאת הרב מאיר אזרי \ רב קהילת בית דניאל - הקהילה ליהדות מתקדמת בתל אביב-יפו, לשעבר מזכ"ל התנועה ליהדות מתקדמת ויו"ר מועצת הרבנים המתקדמים בישראל

התנועה ליהדות מתקדמת בישראל ידעה בשנים האחרונות עדנה. רבים באים בשערי בתי הכנסת שלנו, גני הילדים ומוסדות החינוך והתרבות של תנועתנו ואלפים פונים ומבקשים תמיכה רוחנית בשעות שמחה ועצב. טקסי מעגל החיים הפגישו אותנו בשנים האחרונות עם עשרות ואולי מאות אלפי ישראלים.

לרבים יותר ויותר ברור שבדרכה של היהדות המתקדמת ימצאו ביטוי יהודי כן, המשלב מסורת עם חידוש, ביטוי המתאים יותר לצורכיהם הרוחניים ותפיסת עולמם הערכית בדבר שוויון ערך האדם, שוויון מעמד האישה, ותחושת הגאווה והתקווה היהודית, לצד חדות היצירה והנכונות לראות במקור המודרני ובהיסטוריה המתפתחת לצד מקורות העבר כלים משמעותיים לימינו.

אך אתגרה של היהדות המתקדמת מצוי הרבה מעבר לנוסחי התפילה המרעננים וטקסי מעגל החיים השוויוניים והיצירתיים שלנו. התנועה ליהדות מתקדמת תיבחן ביכולתה לעצב תפיסת עולם יהודית עכשווית וכוללת, המגדירה טוב יותר לדורנו את שאלת יהדותו, את זהותו היהודית - מיהו יהודי ומיהי יהדות בדורנו.

אנו ניבחן ביכולתנו ליצור סולם ערכים יהודי לחברה החיה במדינה ייחודית ובעידן העומד בפני אתגרים מוסריים שהמין האנושי דומה שלא הכיר. הטכנולוגיה הפורצת גבולות, המדע המודרני, השכפול הגנטי, רשתות התקשורת והכפר הגלובלי מעמידים בפנינו אתגרים משמעותיים כדוגמת המותר והאסור במדע, ריבוי המידע, חיקוי והתבטלות בפני המתקשר והמפורסם ועוד.

שוב ושוב נצטרך לשאול מה הם הקווים הערכיים והמוסריים לדור שפרץ גבולות ושב פוערי העושר הם כה משמעותיים ומנקרי עיניים. בעידן בו יש מאיתנו המשלמים בעבור כוס קפה איכותי שכר עבודה של שבוע של מאות מיליונים מתושבי תבל, בזמן בו חלק מאוכלוסי תבל ורבים מאיתנו בקטגוריה זו נהנים משפע יחסי, עדיין שליש מהאנושות לא נהנים ממים זורמים בבית ומרוויחים כדולר ליום, בעידן זה ראוי שנבחן מחדש את גבולות היהדות וערכיה.

לרבים בדורנו, יהדות משמעותה הפולחן והטקס, ובמדינתנו נוסף לכך "דמויות מופת" כפורוש ובנו, דרעי וחברותו. לרבים בדורנו, עיקרה של יהדות הם שאלות של מותר ואסור (בעיקר האסור), דמות הרב הזועף, התקציבים הייחודיים, ההשתמטות מהצבא וכו'. ובמקרה הפחות גרוע, כפי שהגדיר זאת פעם ליאונרד פיינ, מגדולי הוגי הדעות היהודים בארצות הברית - "שעמום של עשייה", עושים כי מצווים, עושים כי מישוהו, מתישהו אמר שצריך. מעבר לשעמום של עשייה, נוסף מימד חדש ביחסם של רבים אל היהדות בדורנו והיטיב לבטא זאת עמוס עוז :

"כבר עכשיו יש רבבות ישראלים, אולי מאות אלפים, אולי יותר ממיליון, שהיהדות כולה מצטיירת להם כמין שלוחה מכוערת של הימין הקיצוני, כמין אגרוף לאומני כוחני ומדכא, או כביזנס סחטני, או כמכבש דורס המאיים על חייהם הפרטיים. תדמיות כאלה מסכנות אף את הזיקה הבסיסית ביותר של המוני ישראלים אל תרבות ישראל: תחושה כזאת גורמת לרבים לומר בינם לבין עצמם, "שייקחו להם הדוסיס האלה את היהדות שלהם ויעופו לנו מן העיניים". התנ"ך והמשנה והגמרא והסידור והמחזור והפיוט, הכל מצטייר לישראלים אלה כחלק מן המכבש המאיים עליהם, והם נוטים להשליך הכל וללכת לחפש להם רוחניות אחרת לגמרי. היהדות החרדית והיהדות המשיחית גם יחד אשמות - אמנם, לא אשמות יחידות - בכך שהרבה מאוד ישראלים מרגישים עכשיו שאין להם שום חשק להיות בתוך תרבות ישראל"

עמוס עוז, כל התקנות

דווקא בדור של קידמה ותמורה, של חילון וספק יש מקום, אולי יותר מתמיד, לעולמה של יהדות וקהילתיות. הדור שידע חורבן ושואה, גלות ושיבת ציון, דווקא הוא ראוי לחדש פני היהדות ולהעמיד לעולם, וראשית לעצמו, מסלול ייחודי וערכי, המבוסס על ייחוד היסטורי, על מילון יהודי שבבסיסו מושגים כחסד, רחמים, חמלה, אהבה ושוויון ערך האדם. כבר הטיבו נביאי ישראל לזעוק זעקתם וזעקתנו באומרם כי עיקרי היהדות מצויים בתפישת העולם האומרת: "כי חסד חפצתי ולא זבח ודעת אלוהים מעולות"

(הושע ו, ו)

והוסיף על כך מיכה המורשתי באומרם כי תמצית היהדות מצויה בגישה האומרת:

"הגיד לך אדם מה טוב ומה ה' דורש ממך כי אם עשות משפט ואהבת חסד והצנע לכת עם אלוהיך"

(מיכה ו, ח)

משימתה הראשונה של היהדות המתקדמת בישראל היא גאולת האלוהים והאמונה בדורנו מידו של הממסד הרבני. משימתנו, להעביר את זירת ההתרחשות של היהודי והיהדות מספרי ופסקי ההלכה לרחוב, למערכת היחסים בין אדם לחברו ולאופי החברה בה חי היהודי, בימים אלה. נראה שנכון לומר שההלכה היתה הדבק שקישר בין דורות של יהודים. במרחבי ההלכה ידעה היהדות ריבוי דעות וגישות,

וכך בעולמה של הלכה, למרות הניגודים חיו מתוך מתח מתמיד בית הלל ושמאי, חסידי הבעל שם טוב ועדת המתנגדים מתלמידי הגאון מוילנה. אך האם שיטה זו המבוססת על ההלכה, פסקיה ופוסקיה, יכולה להיות הדבק המאחד את עמנו בעידן החדש, או להוות תשובה לאתגרים העומדים בפני היהודי בעידן המודרני? ספק. רבים מבני היהדות המתקדמת יאמרו כי מקור הסמכות ההלכתי אינו דמוקרטי דיו והיהדות בימינו מחייבת מערך קהילתי דמוקרטי של קבלת החלטות. דרך קבלת החלטות מבוססת על מקורות היהדות לדורותיה ועל מידת הרלבנטיות שלהם למציאות החיים היהודית המודרנית. מקום מרכזי בתהליך קבלת החלטות שמור לפרט, לאדם הריבוני, אשר ביחד עם קהילתו לוקח אחריות על חייו ועל טיפוחה של היהדות. להיות יהודי מתקדם משמעו ללמוד ולהכריע הכרעות ערכיות ולבחור במועד מתוך המילון היהודי, מתוך המרחב של מסורת ישראל את המשמעותי בחיי היהדות בדורנו.

יהיו כאלה שישאלו מיד: כיצד מעזים לפרוק עולה של הלכה? בטרם נשיב להם, ראוי שנפתח בקביעה כי לא תמיד היתה ההלכה המוכרת לנו בסיס החיים והדבק היחידי לעם. בימי המקרא, בתקופת בית שני, המשנה והתלמוד היו גורמים אחרים שיצרו את המכנה המשותף, את המצע היהודי של אותם ימים. האגדה, למשל, היתה אז גורם מאזן ומרכז. ברור לרבים שלא כל יהודי התקופה נשמעו לקול שבקע מבתי המדרש, לפסקי ההלכה ולפולקי החכמים, כפי שעולה מספרות חז"ל שבידנו. ברור לנו שבניגוד לתדמית שמנסה הרבנות הממסדית של ימינו להציג, חיי היהודים היו מאופיינים בריבוי דעות ובתמורה מתמדת. האם אפשר שאנו נמצאים בימים בהם שוב נדרש חיפוש אחר אופקים חדשים? לטעמו של היהודי המתקדם, כן. ראוי שלא נפחד מן השאלה והחידוש ונדחה את התפיסה שיש רק דרך אחת להיות יהודי. דוד המלך לא היה יהודי הלכתי במובן המוכר היום לחסידי וישניץ או לנאמניו של הרב עובדיה יוסף. מרחק רב היה בין תפיסת היהדות של הנביאים ישעיה ועמוס לבין תפיסתם של כהני ירושלים.

שינוי העתים, מציאות החיים ותהפוכות ההיסטוריה היהודית, שבאמתחתה השואה והקמת מדינת ישראל והדאגה לעתידו של העם היהודי, קוראים לנו לנהוג באומץ ולבקש בחוכמה תמורה והגדרה מחדשת של היהדות לדורנו, ממש כפי שנהגו דורות של יהודים לפנינו. כך, לדוגמה, ידועה לרבים מאיתנו האגדה בדבר ביקורו של משה רבנו בבית מדרשו של רבי עקיבא וקשייו של משה להבין את שיעורו של רבי עקיבא, שטען כי מורה תורת משה הוא. הרב לואיס ג'ייקובס כותב על המפגש האגדי הזה ואומר:

”הוראת התורה של רבי עקיבא היתה כה שונה מן התורה שניתנה למשה רבנו - מפני שהתנאים החברתיים, הכלכליים, הפוליטיים והדתיים היו כה שונים בזמנו של רבי עקיבא - שבהתחלה לא יכול היה משה להכיר את תורתו בתורה ששנה רבי עקיבא, אולם התיישבה דעתו כשהגיע להכרה, כי תורתו של רבי עקיבא משתמעת מתורת משה, וכי אכן היה זה ניסיון להתאים את תורתו לתקופתו של רבי עקיבא.”

דור מוריו ותלמידיו של רבי עקיבא הוביל את היהדות למחוזות חדשים. לא עוד יהדות המבוססת על פולחן שבמרכזו בית המקדש וחבר הכוהנים, אלא יהדות המתבססת על דו שיח הלכתי והפריה הדדית. בין השאר, יצר הדור שלאחר החורבן את סדר התפילה בעידן ללא קורבנות, את הגדת הפסח ואת תורת הצדקה. בדורנו, ראוי שלא נתעלם מן המתח בין ההלכה למושג שהתפתח בעיקר בעידן המודרני - דמוקרטיה. מקור הסמכות בעידן הכהונה וההלכה לא היה העם. בדורנו, יהודים מתקדמים רבים רואים במחויבות לדמוקרטיה את אחד ממקורות העוצמה היהודית של העידן החדש.

*

מגילת אסתר מספרת לנו ”איש יהודי היה בשושן הבירה ושמו מרדכי בן יאיר בן שמעי בן קיש איש ימיני” (אסתר ב, ה). מן הפסוק עולה שאלה, האם מרדכי משבט בנימין או מיהודה (יהודי), ומשיב על כך רבי יוחנן וקובע לטעמי את הבסיס לדיון בסוגיית מיהו יהודי?: ”לעולם מבנימין הוא בא ולמה קרא לו יהודי? על שום שכפר בעבודה זרה, שכל הכופר בעבודה זרה נקרא יהודי” (מגילה יג, ע”א). אם כך, לפנינו הגדרה תלמודית ברורה לשאלה מיהו יהודי? הוא זה הכופר בעבודה זרה, וכמובן נשאלת מיד השאלה: מהי עבודה זרה? מקורות ישראל רויים בפחד מהעבודה הזרה ובבוז לנכנע להם. העבודה הזרה אינה מוגבלת ליצירת אלילים אלטרנטיביים לאל האחד, ש”אין לו דמות הגוף ואינו גוף”, אלא, בין השאר, נמצא את הקביעות הבאות במקורותינו: ”כל המעמיד דין על הציבור, שאינו הגון כאילו נוטע אשירה בישראל”

(סנהדרין ז, ע”ב)

”אמר רבי ינאי כל השומע ליצרו, כאילו עובד עבודה זרה”

(ירושלמי, נדרים פט, ה”א)

”כל המעלים עינו מהצדקה כאילו עובד עבודת כוכבים”

(בבא בתרא י, ע”א)

ממקורות אלו ואחרים עולה ההשלכה האומרת שיהודי הוא מי ששם גבולות בחייו, גבול מפני האלילות ועגל הזהב המתפרצים בכל דור ודור ומתגלמים בדמויות שונות, וגבול ליצר הרע, לרצון האנושי להשיג עוד ועוד על חשבון האחר. יהודי הוא מי ששיטת שלטונו ומערכת המשפט שלו משדרים צדקה, הגינות, יושר, חסד ורחמים, כדברי הנביא:

”משפט אמת שפטו וחסד ורחמים עשו איש את אחיו, ואלמנה ויתום גר ועני אל תעשקו ורעת איש אחיו אל תחשבו בלבבכם”

(זכריה ז, ט-י)

מדבריהם של הנביא זכריה ורבים אחרים ברור שלהיות יהודי אז והיום משמעו לשאת בעול הסולידריות החברתית. אך בנוסף לכך, בדורנו להיות יהודי משמעו לחיות עם אתגר מתמיד, ולא בהכרח עם היראה והחשש שליוו יהודי דורות רבים. על היהודי בימינו לשאול כיצד לחדש מושגים של תיקון עולם בחברה מודרנית על שלל בעיותיה, כיצד לתקן עוולות של דורות, לדוגמה כיצד בדורנו צריך היהודי לפעול לתיקון מעמד האישה, כולל בחיי הדת והפולחן. כיצד ימצא, בין השאר, לאישה מקום שווה בבית הכנסת, בחיי הקהילה ובהנהגת הציבור, כיצד ישמע קולה של הפרשנות הנשית למקורות ישראל ולאופי החברה היהודית, זאת ברוח ספר בראשית המספר לנו:

”זה ספר תולדת אדם: ביום ברא אלהים אדם בדמות אלהים עשה אותו. זכר ונקבה בראם, ויברך אתם, ויקרא את שמם אדם ביום הבראם“

(בראשית ה, א-ב)

בעבר ידעו חכמי היהדות לתקן את הנדרש וכך נעלם מחיינו, עוד בימי הבית השני, הטקס המשפיל של מבחן ”האישה הסוטה“; כך גם ידע גרשם מאור הגולה לקבוע בדורו, בניגוד להלכה תלמודית גמורה שלפיה בעל יכול לגרש את אשתו בניגוד לרצונה, שהאישה מתגרשת בהסכמתה. אלו הם אך מעט מן התיקונים שנבעו מהזמן והמקום בו חיו היהודים ומן התמורות הערכיות שחלו בחברה האנושית ובמעמד האישה.

אנו נוסיף ונשאל האם בימינו ראוי מעמד האישה בקידושין. האם בדור שידע מאבק למען שיפור מעמד האישה ובחברה בה כיהנו ומכהנות נשים כראש ממשלה, כשופטות, כשרות בממשלה וכו', עדיין רלבנטי לראות באישה פסולה לעדות, ברוח הקביעה האומרת: ”גויים, עבדים נשים ושוטים וקטנים פסולים לעדות“, או ”אין האישה דנה ולא מעידה“

(ירושלמי, יומא פ"ז, א.)

האם לא ראוי בימינו לזנוח דעות ואמונות בהלכות אישות כדעת הרמב"ם הקובע כי כל אישה שתימנע מלעשות מלאכה מן המלאכות שהיא חייבת לעשותן, כופין אותה ועושה אפילו בשוט, או התפישה העולה מפירוש אבודרם לסדר התפילות המנמק את שחרור האישה ממצוות עשה שהזמן גרמן בקביעה שהאישה מחויבת ראשית לבעלה: ”שהאישה משועבדת לבעלה לעשות צרכיו“ (סידור אבודרם, עמ' כה).

אחת מאבני היסוד בעולם היהדות המתקדמת הוא שוויון מעמד האישה. גם אם במקורות היהדות לא נמצא צידוקים מלאים לשוויון מוחלט, מחויבת היהדות המתקדמת למעשה השוויון בחיי חברה וקהילותיה. היהדות המתקדמת מבקשת לא לנתץ את החוויה היהודית אלא לחפש דרכים חדשות לביטוי הייחוד היהודי בדורנו, גם אם לעתים הדבר כרוך בשינוי אמונות ודעות, סדרי מנהיגות ופולחן. שיטה זו עמדה לנגד חכמים בעבר, שידעו לתקן בשעת משבר ותמורה. כך ידע יוחנן בן זכאי להציע בחוכמה את היהדות מעידן של קורבנות ומקדש לעידן חדש.

*

חידוש ותמורה ביהדות היו מנת חלקה של תרבותנו מאז ראשית הדרך. ניתן לקבוע שבימי השיא והשגשוג הרוחני של היהדות ידעו אבותינו ואמותינו לשלב בשום שכל בעולמם התרבותי ערכים של סובלנות, פתיחות לתרבות העולם ותהליכים דמוקרטיים פנימיים, כל זאת כמובן במידה ההולמת את הזמן והמקום בו חיו. כך למדנו ממקורותינו שהאל עונה למשה המבקש הנחיה בדבר הלכה מסוימת: ”הודיעני היאך היא ההלכה, אמר לו אחרי רבים להטות, רבו המזכים וכו רבו המחייבים חייבו“

(ירושלמי סנהדרין ד, ב.)

הלל הזקן, סמל החוכמה והאהבה, מי שעל שמו נקראה אסכולה קובעת ההלכה, מי שידע מחלוקות עם יריבו שמאי, מחלוקות שהרבו חוכמה ותורה בישראל, החזיק כמה יתרונות על פני שמאי וסיעתו, שאחד מהם היה פתיחותו לתרבות העולם:

”אמרו עליו על הלל שלא עזב דברי חכמה שלא למדה, אפילו כל הלשונות אפילו שיחת הרים וגבעות ובקעות, שיחת עצים ועשבים, שיחת חיות ובהמות, שיחת שדים ומשלות, הכל למד, כל כך למה, משום, ה' חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר“

(מסכת סופרים טז, ז.)

ריבוי הדעות שנתפש מאז ועד עתה על ידי רבים כחולשה ראוי שייתפש כעוצמה יהודית. כך ראו זאת תז"ל בשורה אינסופית של אמירות שנתרו רלבנטיות גם לחיינו כאן ועכשיו. כך לדוגמה:

”א"ר יוסי בר' חנינא ולפי כוחן של כל אחד ואחד היה הדיבר מדבר עמו. ואל תתמה על הדבר הזה, שהיה המן יורד לישראל כל אחד ואחד היה טועמו לפי כוחו, התינוקות לפי כוחן, והבחורים לפי כוחן, הזקנים לפי כוחן. התינוקות לפי כוחן, כשם שהתנוק הזה היונק בשדי אמו כך היה טועמו, שנא' והיה טעמו כטעם לשד השמן (במדבר י"א, ח). והבחורים לפי כוחן, שנ' ולחמי אשר נתתי לך לחם ושמן ודבש האכלתיך (יחזקאל ט"ז, יט). והזקנים לפי כוחן, שנ' וטעמו כצפיחית בדבש (שמו ט"ז, לא). ומה אם המן כל אחד ואחד לפי כוחו היה טועם לפיו, בדיבר כל אחד ואחד שומע לפי כוחו. אמ' דוד קול י"י בכח (תהלים כ"ט, ד), קול י"י בכוחו אין כתי', אלא קול י"י בכח, של כל אחד ואחד.“

(פסיקתא דרב כהנא)

ברור שחברה פלורליסטית מעמידה אתגר קשה למנהיגות וגם ליחיד הנאלץ להתמודד עם מגוון גישות ושיטות העומדות בפניו. חי"ל התייחסו גם לקושי זה וקבעו:

”אבל אם ראה אכלוסין הרבה של בני אדם, אומר, ברוך חכם הרזים. כשם שאין פרצופיהם שוין זה לזה, אלא כל אחד ואחד יש לו דעה בפני עצמו. וכן אומר, לעשות לרוח משקל ומים תכן במדה (איוב כח כה), כל בריה ובריה יש לו דעת בפני עצמו. תדע לך שהוא כן, משה מבקש מן הקדוש ברוך הוא בשעת מיתתו, ואומר לפניו, רבונו של עולם, גלוי וידוע לפניך דעתם של כל אחד ואחד, ואין בשל בניך דומה זה לזה. כשאני מסתלק מהן, בבקשה ממך אם בקשת למנות עליהם מנהיג, מנה עליהם אדם שיהא סובל לכל אחד ואחד לפי דעתו. מנין. ממה שקראו בעניין, שנאמר, יפקד ה' אלהי הרוחות לכל בשר וגו'“.

(מדרש תנחומא, פנחס)

חביבים עלינו דבריו של הרב קוק שכתב:

”אל תקרי בניך אלא בוניך - כי הבניין יבנה מחלקים שונים, והאמת של אור העולם תיבנה צמידים שונים, משיטות שונות, שאלו ואלו דברי אלוהים חיים, מדרכי עבודה והדרכה וחינוך שונים, שכל אחד תופש מקומו וערכו, ואין לאבד כל כשרון ושלמות כי אם להרחיבו ולמצור לו מקום... וריבוי הדעות, שבא ע"י השתנות הנפשות והחינוכים, דווקא הוא מעשיר את החכמה והגורם הרחבתה. שלסוף יובנו כל הדברים כראוי, ויוכר שאי-אפשר היה לבניין השלום שייבנה כי אם ע"י כל אותן ההשפעות הנראות כמנצחות זו את זו“.

(עולת רא"ה, כרך א, של)

ראוי ליהדות המתקדמת להיות ראש החץ של החברה המחפשת ”חוויה דתית“, דבר הדורש הגדרה מחודשת למושגים כאמונה, אלוהות ותרבות יהודית. משימתנו השנייה, אם כן, היא טיפוח מילון מושגים, ערכים וסמלים יהודיים ואנושיים, מסגרות חשיבה ויצירה היונקים מהעבר, אך רלבנטיים לימינו ולעולמנו. אסור לנו לפחד מחיפוש אחר חוויה דתית ורוחנית, אסור לנו לפחד לבקש בחיינו ”פני אלוהים“.

משימתנו השלישית כתנועה הנה בטיפוח רשת קהילות העוסקת בטיפוח החוויה הדתית, והמילון היהודי והנחלתם לרבים ככל האפשר דרך מערכת החינוך על מרכיביה ומוסדותיה השונים.

באחת מוועידות התנועה ליהדות מתקדמת אמר מר שמעון פרס ובצדק, שיהודי הוא מי שילדיו יחיו חיים יהודיים. אנו נאבקים היום על דמות חיי הילדים והנכדים. למענם, עלינו ליצור במאמץ רב יהדות של אהבה ותקווה.

אחת המשימות החשובות של דורנו היא למצוא תרבות יהודית המגשרת בין ישן לחדש, בין חיים בארץ לתפוצה, וכל זאת תוך מאבק באלטרנטיבות שקשת האופציות שלהן נעה מתרבות הבוורלי הילס ועד עובדיה יוסף והבאבות ”עושי הנפלאות“, מחב"ד ואש התורה ועד לאשראמים בהודו, שם מבליים ומוצאים רבים מילדנו נחמה ומספרים בקלונה של יהדות כושלת וחסרת מעוף.

*

היטיב להציג את המילון היהודי העכשווי המשורר יהודה עמיחי ז"ל אשר בספרו פתוח, סגור פתוח כתב:

אבי היה אלהים ולא ידע. הוא נתן לי
את עשרת הדברות לא ברעם ולא בזעם, לא באש ולא בענן
אלא ברכות ובאהבה. והוסיף לטופים והוסיף מלים טובות,
והוסיף ”אנא“ והוסיף ”בבקשה“. וזמר זכור ושומר
בנגון אחד והתחנן ובכה בשקט בין דבר לדבר,
לא תשא שם אלהיך לשוא, לא תשא, לא לשוא,
אנא, אל תענה ברעך עד שקר. וחבק אותי חזק ולחש באזני,
לא תגנב, לא תנאף, לא תרצח. ושם את כפות ידיו הפתוחות
על ראשי בברכת יום כפור. כבד, אהב, למען יאריכון ימיך
על פני האדמה. וקול אבי לבן כמו שער ראשו.
אחר כך הפנה את פניו אלי בפעם האחרונה
כמו ביום שבו מת בזרועותי ואמר: אני רוצה להוסיף
שנים לעשרת הדברות:
הדבר האחד עשר, ”לא תשתנה“
והדבר השנים עשר, ”השתנה, תשתנה“
כך אמר אבי ופנה ממני והלך
ונעלם במרחקו המוזרים.

המילון שמציע יהודה עמיחי כולל, אם כך, מורשת אבות, דברות, רכות, אהבה, אלוהות שעליה ועל טיבה ועל עצם קיומה ניתן להתווכח, ליטופים, מילים טובות, יום כיפור, תפילה, מוות, ציווי לשימור ושינוי והרבה דמיון ושאלות במרחבים האינסופיים של עולם היהדות. טיפוח המילון היהודי באמצעות החומרים והערכים בהם נוגע יהודה עמיחי, שהם בעצם עיקרי היהדות וסמליה, היא משימתה המרכזית של יהדות ימינו.

העולם היהודי הפוסט-הלכתי מציב בפנינו אתגר משמעותי במרכזו חידוש הייחוד היהודי. המסורת מספרת לנו שאברהם נקרא עברי משום שידע לצאת למסע חידוש שכזה, לעבור את הנהר ולקבוע נורמה חדשה ואתגר לאנושיות שבבסיסו כפירה בעבודה זרה, הצבת גבולות, ערכיות וייחוד היסטורי.

יהודי בדורנו הוא מי שמציב אתגר לשותפיו, ממש כאברהם בימיו שקרא וסלל דרך לאחרים ולתקווה לעולם טוב יותר, ערכי יותר, מוסרי יותר על פי הזמן והמקום בו אנו חיים.

היהדות המתקדמת היא בפאזל היהודי המורכב של חיינו מסע ארוך ומורכב של תהייה, מסע של אמיצים למען חיפוש דרך וסלילת נתיבים מחודשים אל האל, אל התרבות היהודית ולב העם. היהדות המתקדמת מאפשרת ליהודי המחפש את עברו ועתידו מסע מרתק בשבילי החוויה היהודית. מסענו אינו מסע של כפייה או של "כזה ראה וקדש", אלא מסע הדורש מהיהודי רצון לחיפוש ולבחירה, נכונות ליצור חוויה יהודית, אורח חיים ודרך רוויית משמעות וקדושה. לא לנו כל התשובות, אך לנו ידע רב, נכונות לשאול, לברור ולהתלבט כיצד ננהג בחיי היומיום כיצד נציין חג ומועד, מהי שבת בעידן מודרני, משמעות המשפחה בעידן החדש, כיצד נציין טקסי מעגל חיים ומהם אתיקה ומוסר יהודיים בדור רווי תמורות.

התנועה הרפורמית
יהדות מתקדמת בישראל

www.reform.org.il